

Stanje procijepljenosti protiv dječjih zaraznih bolesti u Krapinsko-zagorskoj županiji u razdoblju od 2000-2009.godine

Vanja Nakić

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Služba za epidemiologiju

Ključne riječi: cijepljenje, cjepivo, cijepni obuhvat, Krapinsko-zagorska županija

Uvod

Zarazne bolesti oduvijek su predstavljale veliki javno-zdravstveni problem, kako u nerazvijenim zemljama (Tbc, malaria, diareja, Hiv), tako i u razvijenim zemljama (hepatitisi, Hiv, HPV).

Svatko od nas svakodnevno dolazi u dodir s brojnim uzročnicima bolesti, koji mogu uzrokovati ozbiljnu bolest, oštećenje organizma i u najtežim slučajevima i smrt.

Cijepljenje je najveći medicinski uspjeh 20. stoljeća i njime je spašeno više života nego bilo kojom drugom medicinskom intervencijom u povijesti.

Cijepljenje je jedan od najučinkovitijih postupaka u prevenciji zaraznih bolesti. Krajnji cilj cijepjenja je potpuno iskorjenjivanje zaraznih bolesti, što se kod nekih zaraznih bolesti i postiglo (variola, difterija, poliomijelitis), a pojavnost nekih se drastično smanjila ili se javljaju iznimno rijetko (ospice, hripavac, tetanus). Da bi se postigli ovakvi ciljevi cijepljenje mora biti dobro organizirano, dostupno i treba postići visoki obuhvat osoba predviđenih za cijepljenje, (za cijepljenje protiv ospica obuhvat mora biti 95%, za ostala cjepiva 90%).

Imunoprofilaksa zaraznih bolesti provodi se na dva načina, aktivno i pasivno. Aktivna imunizacija ili cijepljenje je postupak unošenja specifičnih antigena u organizam, čime se sam organizam stimulira da razvije specifičnu obranu prema određenoj zaraznoj bolesti. Pasivnom imunizacijom unosimo već gotova protutijela kojim želimo postići brzu zaštitu od određenih vrlo teških i smrtonosnih zaraznih bolesti.

U Republici Hrvatskoj, provedba obaveznih cijepjenja počinje poslije drugog svjetskog rata i temelji se na Programu obaveznih cijepjenja (Kalendar obaveznih cijepjenja). Postepeno su se uvodila cjepiva protiv pojedinih zaraznih bolesti. Najprije se uvodi 1948.g. BCG i difterija, kasnije 1955.g. tetanus, cijepljenje protiv pertusisa 1959.g, protiv poliomijelitisa 1961. Zatim cijepljenje protiv ospica 1968, rubeole 1975, zaušnjaka 1976, hepatitisa B, 1999, te 2002.g protiv Hemofilus influenzae tip B.

Cijepljenje danas provode obiteljski liječnici, pedijatri, neonatolozi, liječnici školske medicine i epidemiolozi.

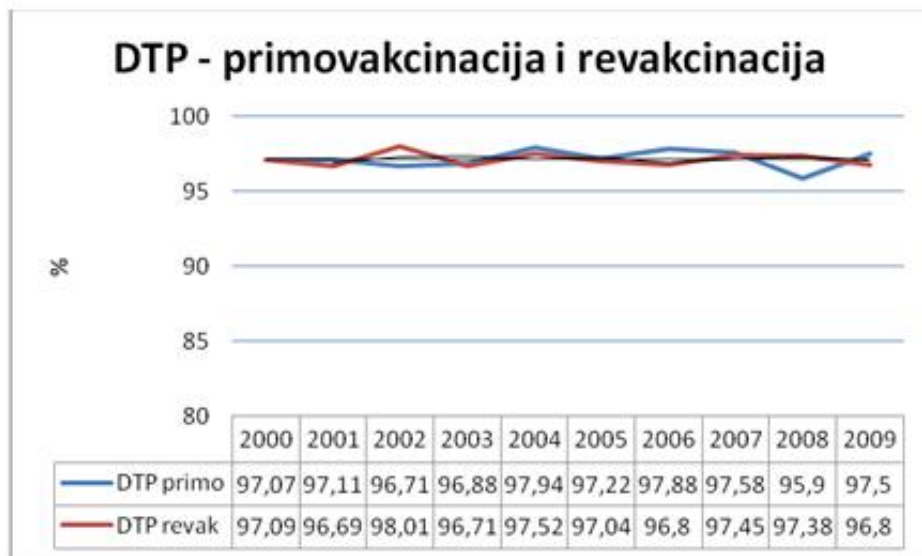
Procijepljenost i uspjeh cijepjenja prati se preko Godišnjih izvještaja o izvršenim obaveznim cijepljenjima svih cjepitelja.

Procijepljenost u Krapinsko-zagorskoj županiji

U provođenju cijepjenja na području Krapinsko-zagorske županije sudjeluje oko 100 cjepitelja. Najveći broj cijepjenja godišnje obave timovi školske medicine, koji u svojoj skrbi imaju oko 5000 školske djece po timu, (postoje 4 tima), zatim liječnici obiteljske medicine, pedijatri, te cijepljenje odmah po rođenju (BCG+hepatitis B) obavlja se na pedijatrijskom odjelu OB Zabok.

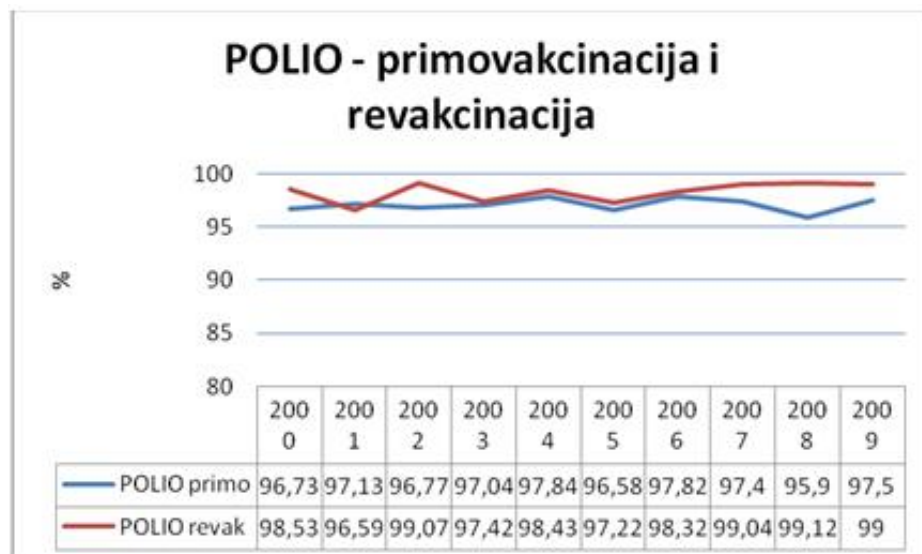
Prema Godišnjim izvještajima o izvršenim imunizacijama u Krapinsko-zagorskoj županiji postiže se visok cijepni obuhvat.

Grafikon 1. Procijepljenost DTP primovakcinacija i revakcinacija u Krapinsko-zagorskoj županiji

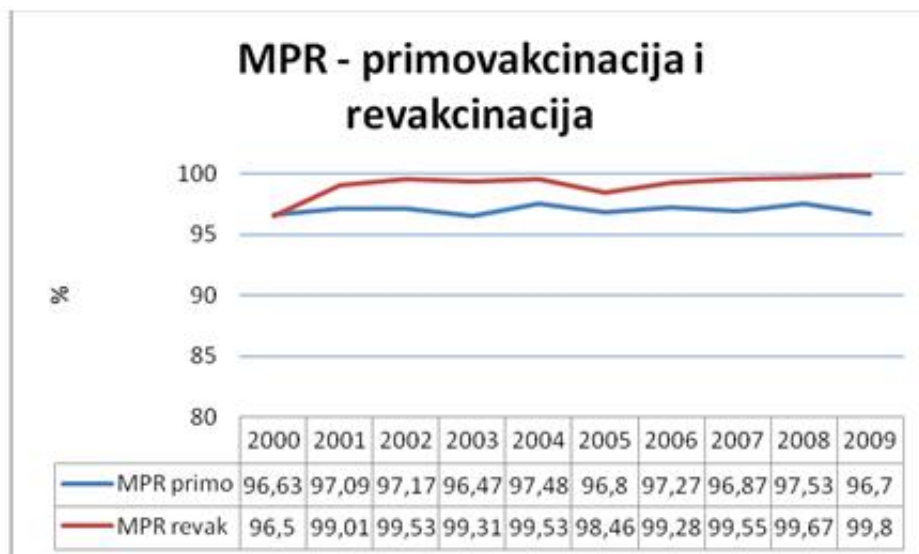
Cijepljenje protiv difterije, tetanusa, pertusisa, parapertusisa provodi se kombiniranim cjepivom 4 puta tijekom predškolske dobi djeteta. Cijepljenje provode obiteljski liječnici i pedijatri. Zakonski propisan obuhvat je 90%, a u Krapinsko-zagorskoj županiji je daleko iznad propisanog obuhvata.

Grafikon 2. Procijepljenost protiv poliomijelitisa – primo i revakcinacija u Krapinsko-zagorskoj županiji.

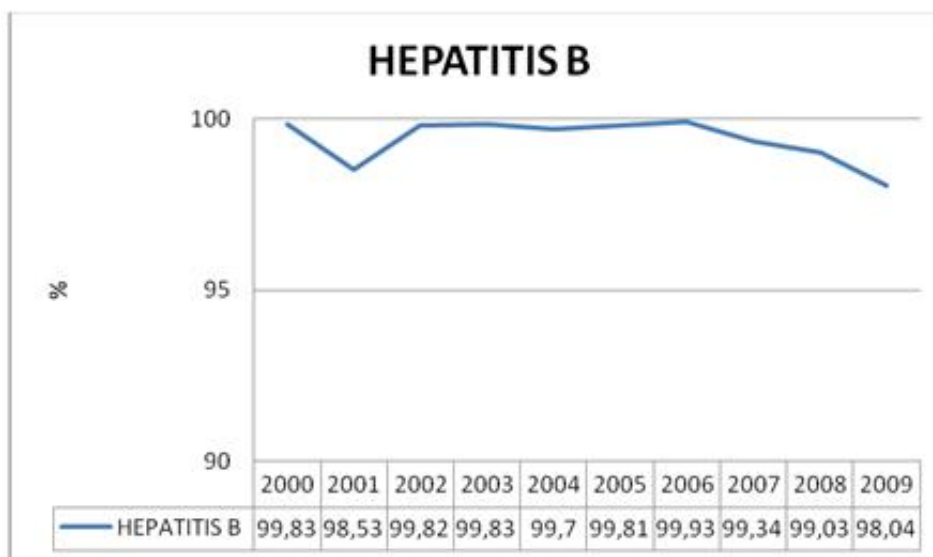
Cijepljenje se provodi kod predškolske djece zajedno sa DTP-om. Do 2008.g. cijepilo se sa atenuiranim polio cjepivom, a od 2008.g. inaktiviranim kombiniranim cjepivom zajedno sa DTP-om, čime se postiže još bolji cjepni obuhvat.

Grafikon 3. Procijepljenost protiv morbila, parotitisa i rubeole u Krapinsko-zagorskoj županiji

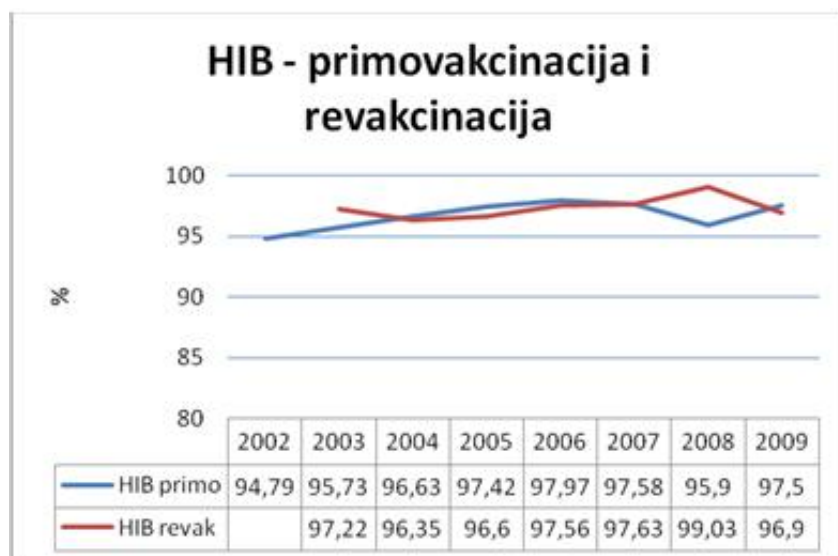
Cijepljenje protiv morbila, parotitisa i rubeole provodi se dva puta, kod predškolske djece u drugoj godini života, te prilikom upisa u osnovnu školu, što provode liječnici školske medicine. Ovo je jedino cijepljenje koje zakonski zahtijeva visok cjepni obuhvat iznad 95%, što se već godinama i postiže u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Grafikon 4. Procijepljenost protiv hepatitisa B u Krapinsko-zagorskoj županiji

Cijepljenje protiv hepatitisa B je uvedeno u RH 1999.g. za cijepljenje adolescenata u 6.razredu osnovne škole, od 2007.g. cijepu se i sva novorođenčad u rodilištima, a docijepljivanje vrše pedijatri i obiteljski liječnici. Za postizanje visokog cijepnog obuhvata moramo zahvaliti liječnicima školske medicine, koji svojim iznimnim trudom i zalaganjem procijepu sve učenike u 6. razredima.

Grafikon 5. Procijepljenost HIB cjevivom u Krapinsko-zagorskoj županiji

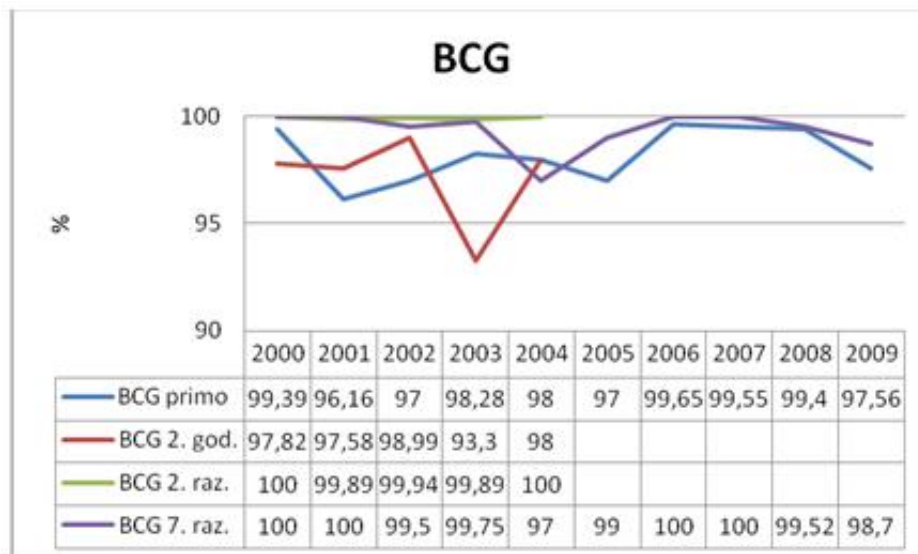
Cijepljenje protiv bolesti uzrokovanih s Haemophilus influenzae tip B, uvršteno je u Kalendar cijepljenja 2002.g. i provodi se kod predškolske djece sa navršениh 2 mjeseca života. Primovakcinacija se provodi u 3 doze sa razmakom od 2 mjeseca. Revakcinacija se provodi u drugoj godini života. Ovo cjepivo štiti malu djecu od gnojnog meningitisa koji je uzrokovao veću stopu smrtnosti u njihovoj dobi.

Grafikon 6. Procijepljenost protiv tetanusa kod 60 godišnjaka u Krapinsko-zagorskoj županiji

Cijepljenje protiv tetanusa 60 godišnjaka uvedeno je 2002.g. jer ta populacija nije bila cijepljena tijekom svog života, te su imali povećan rizik oboljenja od tetanusa. Cijepljenje se provodilo sa 3 doze cjepiva, kako bi se postigla optimalna zaštita, a kasnije od 2007.g. cijepe se samo jednom dozom. Ovo je jedino cijepljenje gdje se ne postiže potpuni cijepni obuhvat. Razlog je neodazivanje na cijepljenje i slaba suradljivost pacijenata, a isto tako je razumljivo da su neki pacijenti procijepljeni prilikom ozljeda.

Grafikon 7. Procijepljenost protiv tuberkuloze(besežiranje) u Krapinsko-zagorskoj županiji

Tuberkuloza kao socijalna bolest i dalje je prisutna u našoj zemlji, a isto tako u Krapinsko-zagorskoj županiji. Zadnjih godina bilježi se smanjenje incidencije oboljenja od TBC-a. Zahvaljujući besežiranju nemamo tuberkuloznog meningitisa niti milijarne tuberkuloze, ali cjevivo ne utječe na pobol ljudi.

Zbog smanjenja broja oboljelih došlo je do promjena u Programu obaveznog cijepljenja, izostavlja se cijepljenje u drugoj godini života i djece nereaktora u 2. razredu osnovne škole od 2005.godine.

Zaključak

Procijepljenost protiv dječjih zaraznih bolesti u promatranom razdoblju u Krapinsko –zagorskoj županiji je bila zadovoljavajuća. Kod svih cijepljenja postignut je izrazito visok cijepni obuhvat iznad zakonskog propisa. Jedini problem predstavlja cijepljenje 60 godišnjaka, gdje potrebni obuhvat nije postignut. Potrebno je poraditi na boljoj suradnji između obiteljskih liječnika i starijih dobnih skupina, te uložiti više truda da se cijepi veći broj 60 godišnjaka.

Ovakve dobre rezultate cijepljenja možemo zahvaliti iznimnom trudu i savjesnom radu velikog broja zdravstvenih radnika. Uspjesi cijepljenja se najbolje vide u smanjenju oboljenja i smrti od zaraznih bolesti, što je i vidljivo prema broju prijave oboljenja od zaraznih bolesti u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Kontakt osoba

Vanja Nakić, dr.med.spec.epidemiolog

Služba za epidemiologiju

Zavod za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije

Te: 049 223 863

e-mail: zziz-zabok2@kr.t-com.hr